

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTA“

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

DIRECTOR T. H. M. STOENESCU

ABONAMENTUL	REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA	ANUNCIURILE
Pe un an 20 Lei	12, Strada Bis. Eni, 12 — București.	Linia de petit. 20 b.
Pe 6 luni 10 „		1/2 pagină 15 lei
Pe 3 luni 5 „		1/4 „ 8 lei

DOMNUL NAE

Când mă gândesc la acele timpuri, mă coprinde înduioșarea, condeiul pare a voi să se oprească mult timp..., lung, până să deseneze literile din care se alcătuiesc cuvintele: tinerețea, lipsa de parale, camaraderia și veselia vieții de student.

Viața era o glumă, supărarea o înecam cu ris, lipsa o ascundeam după paravanul veseliei și frăgezimei inimei de camarad.

Pe cât aspirațiunile de viitor ne erau mai mari, mai nalte, cu orizonturi limpezi înaintea noastră, cu atât aspirațiunile de fanfaronadă, de bun traiu, ne erau mici.

Pasagiul zis român, cu cimentul său cald în timpul verii, lunecos de ghiețuș iarna, cu învelișul care ar fi trebuit să fie de geamuri de cristal, dar din care n'a ramas de cât ciurciuvelele de fer, cu găurile-răsufătoare ale tunelului lui *Mihăiță Lăncierul de la 66*, cu șirul lung de prăvălii, în care corporațiunea cismarilor pare a se fi instalat de veci, mărginite d'o parte de „*Curierul financiar*“ și de alta de ziarul „*Dreptul*“, era și locul de

întâlnire al generației de studenți de pe vremea aceea.

Intre ceasurile 11 și 12, birtul lui Nae se umplea, încetul cu încetul, de studenți flămânzi, modești, atrași din fundul provinciei lor de farmecele și încântările Bucureștilor.

Nae Dumitrescu, birtașul român, cu firmă mare simbolică, înlocuită azi de firma cismarului Căplesecu, era un om mic de statură, cu favorite castanii, tot-d'auna bine pieptănate și sclipind de untul de migdale ce întrebuița ca unsoare. Cu ochi vii, cuprinzând d'o-dată cele nouă mese rotunde ale birtului său, cu zîmbet potrivit, cu însemnătatea sa bună plătnicie a fiecărui mușteriu, deschidea ușa fiecărui și avea timp să îngrijească și de serviciul meselor.

— Salut don'le Cristodorescu!

— Bună ziua don'le Ionescu.

Pare că 'l auz și acuma, cu glasul lui subțiratec, strigînd la cutia cu ascensor pe unde urca bucatele din sub-sol.

— O dată jumări... pentru d-nul Cristodorescu....

— O bună fleică... slabă și bine frip-

tăăă.. pentru d-nu Manolescu... Să viee... scurt !...

Gingaș, vorbăreț, amabil, încovoidu-se înaintea fie-cărui băețaș, când se apropia vremea de plata abonamentului, se făcea nevăzut, n'avea vreme să vorbească cu nimeni, își trântea tacămul dinainte și pleca de se așeza într'o poziție de om chiabur, în odaia d'alături, după ce aceste abonamente erau mai mult sau mai puțin achitate. De o obrăznicie ne mai pomenită cu acei cari întârziău cu plata, era în schimb d'o linguşire tîritoare cu mușterii bunî. Acestora, el singur, mergea în bucătărie de le alegea mușchiul cel mai bun, fleicile cele mai fragede, le da fruntea supei și le alegea bucățelele din mîncări; cincizecurile și litrile lor el singur le umplea: cincizecurile erau aproape litre, litrele pline cu ochiû. Îl vedeai, când avea vreme, că se sprijinea cu mâinele pe spatele scaunului de alături de mușteriu cel bun, și 'i spunea și 'i povestea fel de fel de lucruri, văzute și auzite; îi destăinuia toate întîmplările casnice, boalele copiilor, o dată pe lună anunța indispoziția nevetei sale, progresele făcute de Năică al lui, în silabisire, precum și acele ale gungurelei Sofitei.

Indrăsnea vre-un abonat rău de plată să mai ceară o a doua felie de pâine, sau se plîngea că nu e servit, sau că trebuie să'i schimbe cutare fel, domnul Nae nici nu catadicsea să se ocupe de dreapta sau nedreapta plîngere, pâinea se isprăvisse tocmai în momentul acela, iar felul nu se mai putea da înapoi, de oare-ce el n'are alți căini de cât pe Bijucă și acesta nu mânca mîncări d'acelea.

Era dovada cea mai mare de curagiû, să te înfățișezi la birt a doua zi după ce

'ți expirase abonamentul și nu aveai cu ce să 'l reînnoești. Domnul Nae te aștepta la ușă cu mâinele încruciașate, te lăsa să'ți deschizi singur ușa, trebuia să'l saluți cel întâi, îți răspundea rece și mirat. „Ce mai cauți“, păreau că zic ochiul lui mici, vioi, scrutătorî.

Dacă nici a doua zi nu'i plăteai abonamentul, când veneai la mîncare îți puneai lista de bucate dinainte și zicea :

— „Felurile care sunt șterse, s'au isprăvit.“

Și toate felurile dupe listă erau șterse.

Cu toate acestea, dupe cele ce am aflat în urmă, domnul Nae tot nu s'a procopsit.

Mă mutasem, acum doi ani, într'o cameră mobilată, în care patul baricada o ușă de comunicație între odaia mea și o alta a unui profesor.

Într'o dimineață, mă trezesc în sgomotul unei discuții ce se urma în odaia vecinului meu.

Unul din glasuri era al profesorului, cel-alt era al domnului Nae, birtașul de acum șapte ani.

Povestea nenorocirile lui.

Dăduse faliment din Pasagiû, întreprinsese negustorie de cărciumă cu *birt iconomic* în dos; se apucase de beție și băuse marfa cu mușterii.

De atunci, de ori-ce se apucase, îi mersese rău. Azi, spunea el profesorului, ce folos că m'am lăsat de băutură, am pierdut creditul în piață și umblu cu cismele căscate pe zăpada asta, nevastă-mea e bolnavă de trei săptămâni, fata mî-a murit, băiatul s'a făcut un bețiv și un hoț... și venisem... fiind-că mai rămăsese un mic rest,... cam vre-o 15 fr... dacă mi-ați da..... n'am lemne....

Profesorul n'avea nici un ban pentru moment.

Atunci îmi adusei aminte că și eu datoram domnului Nae, vre-o 10 franci din timpurile când viața era o glumă, când înecam supărarea cu ris, lipsa o ascundeam după paravanul veseliei și frăgezimei inimii de camarad.

Mă ridic în sus, mă uit pe masa de noapte. Averea mea se compunea dintr'un franc și câțiva gologani.

Atunci mi s'a părut lipsa de bani mai grea ca orî când.

D. Manolescu Sideri.

STROFE

E noapte... Luna poleiește
Grădina plină de cireși:

Iubita mea mult așteptată,
Afară ieși, afară ieși.

Sub înstelata boltă-albastră,
Prin potecușile de-aci,
In farmecul adâncei liniști,
Vom rătăci, vom rătăci.

Tu ești *realitatea* formei
Inmărmurită 'n ideal,
Și tu creezi în minți pe Venus
Ieșind din val, ieșind din val.

In marmură de-ai fi sculptată
De-un genial artist ateu,
L-ar socoti o 'ntreagă lume
Un Dumnezeu, un Dumnezeu!

Iar de ai fi fost în lumea vechie,
Când frumusețea cult avea,
Te-ar fi slăvit popor și nobil,
Frumoasa mea, frumoasa mea!

Te-arată ochilor mei dornici,
Subt ramurile de cireși,
Iubita mea mult așteptată,
Afară ieși, afară ieși.

Pe umeri goi, pe sîn, pe buze,
Pe pîn, ce e cununa ta,
Pe brațele, rotunde albe
Te-oî săruta, te-oî săruta.

Și ne vom pierde prin desigurii
De fremătoase frunze reci,
Rugându-te cu voce dulce:
Să nu mai pleci, să nu mai pleci!

Traian Demetrescu

OMUL

Omul victimă și gâde,
Naște, moare 'n suferinți;
Iar destinul printre dinți
Lî surîde.

Ca pe-o frunză'l bate vîntul
Și de umbre se acapă,
Cînd legat e ca de-o ață
Cu pămîntul.

Călător de o secundă,
Obosește 'n capul căei,
Și abia'n deal,—în fundul văii
Se scufundă.

N'are parte să'l mîngăie,
Dupe un viscol de durere,
Nici măcar o adiere
De tămăie.

V. Verdeș.

PENTRU MUSICA

PORUMBIȚA *)

(„La Paloma,” *Cîntec spaniol*)

I.

Cînd de țara mea iubită
Mă depărtam,
Și cu inima sdrobotită
Mereu oftam,
O fată, o mîndră floare
M'a însoțit

*) Această versiune după curîntele spaniole, se adaptează înto-mai muziceii lui Yradier.

Și vorba'i mângăetoare
 M'a 'nsuflețit ! .
 Draga mea, în grădiniță
 Vezî, dacă 'ți vine
 O albă porumbiță
 Priimește-o bine ;
 Spune-î al tĂu dor, cu flori
 O 'mpodobeste,
 Ea e sufletu'mi prin nori
 Ce se jălește.
 Draga mea de ai vrea
 Să'mi dai amorul tĂu,
 Sboară și vin cu ea
 Unde mă aslu eă.

II.

Acea zi ferice 'n care
 Te-oî revedea,
 Va fi zioa cea mai mare
 Din viața mea.
 La biserică 'mpreună
 Noi vom porni
 Ș'apoi pentru totd'auna
 Ne vom uni.
 Draga mea în grădiniță, etc. etc.

III.

Iar din biserică sfântă
 Când vom eși,
 Când vesela noastră nuntă
 Se va sfârși,
 Atunci toată omenirea
 O voi uita,
 Căci voi găsi fericirea
 Pe buza ta !
 Draga mea în grădiniță etc. etc.

Maurice Cohen.

VORBE

O carte bună este cel mai bun prieten. Dacă n'ai un prieten, cărui să te încrezi, trece și timpul citind'o. Ea nu'ți va fura secretele, și te va instrui.

Un epitaf :

Tot ce-am cheltuit, l'am perdut : tot ce-am avut, am lăsat altora ; dar tot ce-am dat, este încă al meu.

Dreptul și datorica, dacă nu cresc unul lângă altul, sînt ca pomii care nu fac fructe.

Pitagora a zice :

Când și se face nedreptate, mângăie-te. atunci ai fi nenorocit, când tu ai nedreptăți pe altul.

Cine nu are caracter, nu este un om ; ci un lucru.

Chamfort.

Dacă am vrea să fim numai fericiți, ar fi foarte ușor ; dar vrem să fim mai fericiți cu alții, și aceasta e foarte cu greș, căci tot-d'auna credem pe alții mai fericiți ca noi.

Montesquieu.

PROVERBE TURCEȘTI

— Moartea este o cămilă neagră, care îngenuchie la toate porțile.

— Puiul de astăzi prețuește mai mult ca găscă de mâine.

— Rana ce'ți face iataganul, se vindecă ; dar aceia ce 'ți face limba, n'are leac,

— Astăzi pentru mine ; mâine pentru tine.

— Cu prea multă lumină, orbești.

— Două săbii nu 'ncap într'o teacă.

— Sărută mâna pe care nu poți s'o tai.

— A săruta o mână, nu și se usucă gura.

— Dacă cerul ar asculta rugăciunea cămelui, ar ploua numai oase.

— Acel care și câștigă procesul, ese de la tribunal în cămașă ; acel care 'l pierde, ese gol de tot.

— Cine îndatorează repede, îndatorează de două ori.

— Cine fuge de ploaie, dă peste grindină.

— Pentru un amoretal, nici chiar Bagdatul nu este departe.

— Diamantul chiar dacă se află în noroi, e tot diamant.

— Ascultă de o mie de ori și vorbește odată.

— Pentru cel leneș, or ce zi e sârbătoare.

— Nebunul are inima pe limbă ; înțeleptul are limba în inimă.

TURNUL EIFEL

Turnul Eiffel, construit la Paris, pe Câmpul lui Marte, a ajuns până la înălțimea de 220 metri.

Pentru a ne face idee de înălțimea acestor construcțiuni de fer, să comparăm principalele înălțimi atinse până acum de construcțiunile omenești.

Iată țifrele acestor înălțimi :

Columna Bastiliei,	din Paris,	47 metri
Turnul Notre-Dame,	» »	66 »
Vêrful Panteonului,	» »	87 »
Vêrful Notre-Dame,	» »	96 »
Vêrful Invalizilor,	» »	105 »
Sfântu Petru,	de la Roma,	132 »
Vêrful Catedralei,	din Viena,	138 »
Clopotnița Catedr.,	din Strasburg,	142 »
Marea Piramidă,	a Egiptului,	146 »
Vêrful Catedralei,	din Rouen,	150 »
Vêrful Catedralei,	din Colonia,	159 »
Obeliscul	din Washington,	169 »

Numai singur ferul întrece aceste înălțimi ; numai metalul poate îndura reacțiunile verticale a construcțiunei și poate rezista incovoieturilor ce provin din acțiunea vântului, care e cu atât mai puternic cu cât te sui mai sus.

În condițiunile atmosferice normale, de la o înălțime a turnului de 300 metri, se vor putea distinge orașele : Fontainebleau, Etampes, Rambouillet, Nantes, Pontoise, Chantilly, Meaux, Melun.

Din aceleași puncte se poate zări turnul.

În condițiuni speciale și cu ajutorul oarecărora instrumente, se vor putea trimite săui primi semnale de la cele mai mari distanțe, precum din colinele Rouenului, ale Laonului, din platoul de Orleans săui poate chiar din munții Burgoniei.

Se știe că suirile în turn se vor face cu ascensorii.

Distanța de stebătut este de 160 metre. Aceste 160 metre vor fi tăiate în două părți, egale de câte 80 metre fie-care.

În locul de despărțire va fi un balcon fix ; de jos nu se va putea vedea, de cât două cabine, urcând săui coborând, ca în felul balonului, de oare-ce nu se va vedea sprinjinul ce le susține înăuntru. În fie-care din cabine vor putea să încapă 50 de oameni.

S'a calculat că s'ar putea urca până sus, cam la 360 călătorii pe ceas, adică 5000 pe zi și aproape un milion în tot timpul Expositiiei.

Eifel, constructorul turnului, a invitat zi-

lele acestea mai mulți cunoscuți, ca să se urce în turn.

Puținii invitați, conduși de d-nul Salles, ginerele lui Eifel, s'au suit în turn până la a doua «plat-formă».

De acolo, mai mulți dintre ei, și mai ales doamnele, — căci erau și doamne, — au crezut de prisos să se urce mai sus.

De la acea înălțime, urcarea devine foarte grea, fiind-că scara e foarte îngustă și rampa neisprăvită.

Maî sus de 180 metre, nu maî este scară, și spre a ajunge la vêrful turnului, trebuie să te urci pe o scară imensă de lemn, care de alt fel e destul de tare, dar care e primejdioasă din cauza îndoiturilor ce face.

Nu maî trei, din aceia care au făcut escursiunea, s'au primejduit, urcându-se până la înălțimea de 206 metre. În fruntea acestora, a fost, fără îndoială, d-nul Salles, ginerele lui Eifel.

(Revue des Journaux)

UNA-ALTA

Un zidar bețiv, pe când lucra la o bina, alunecă după o schele de la *întăiul cat* al binelei și se rostogoli până jos, fără să fie însă vătămat.

Proprietarul, crezându'l leșinat, alergă la dânsul, cu un *pahar cu apă* în mână.

— Ține, bea ; îi zise proprietarul, dupe ce'l ajută să se scoale ; te vei fi speriat.

Dar zidarul se uită mirat la dânsul, și se întoarse să plece,

— Unde te duci ? îl întrebă proprietarul.

— Mă duc să cad de la *catul al doilea*, ca să'mi dai o *cinzeacă de rachiu*.

* * *

Un tâlhar, fu prins și înaintat justiției.

Maî mulți avocați îi propuseră să'l apere.

— De prisos ! le zise tâlharul, am furat, trebuie să'mi iau pedepsa.

În fața judecătorilor, nu se apăra de fel. Din potrivă, le ceru să'l condamne cât maî

aspru, fiind-că, zicea el,—aşa i se cădea, de vreme ce ticăloasa lui de minte la îndemnat să fure.

Tribunalul îl condamnă, însă cu drept de apel.

— La ce să mai fac apel? zise el, dacă declar singur că am furat...

Văzându'l toţi așa de hotărît să'şi facă pe-deapsa, îl trimiseră c'un singur aprod la poliție, pentru că de acolo să fie dus la Văcăreşti.

Atât aştepta şi el : pe drum, la o cotitură de stradă dosnică, dete aprodului un picior semnificativ, îl trânti jos ameţit, şi se făcu nevăzut.

* * *

Redactorul unei gazete priimia așa de multe scrisori, în cât părându-i-se greu să răspundă la toate, găsea că e mai lesnicios să le ardă cu grămada.

Intr'o zi intră în biuroul său un corespondent al gazetei, tocmai când redactorul iese în sobă un vraf de scrisori.

— Ce faci acolo? îi întreabă vizitatorul.

— Imi fac corespondența! răspunse redactorul fără să se întoarcă.

* * *

Intre două cochete :

— Ştii, draga mea, că Ionel e un băiat foarte deştept?

— Nu cred; nu mi-a făcut nici odată curte.

* * *

Intre-o pereche :

— Am auzit, dragă bărbăţele, că ai să'mi faci un dar frumos de anul nou.

— Calomnie, nevastă, calomnie! Nu crede ce spune lumea! Nici nu m'am gândit la una ca asta.

* * *

Un funcţionar, foarte gospodar a casă la el, veni într'o zi de la slujbă, aducând două capete de cerb cu coarnezle în formă de curer, ştiţi, din acelea pe care le vând Italianii pe drum.

— Ce zici nevastă? İşi întreabă el jumătatea; unde ar sta mai bine să batem noi coarnezle astea?...

— La tâmplele tale ar sta mai bine ca or unde! İi răspunse nevastă-sa.

* * *

Un autor dramatic, cetind o piesă a sa directorului teatrului, acesta i-o respinse, zicându-i că nu e bună.

A doua zi, autorul întâlnind unde-va pe director, îi zise :

— Domnule, erî, în tot timpul cât ți am cetit drama mea, d-ta ai dormit, şi cu toate astea ai avut îndrăsneală să zici că nu e bună.

— Da, am dormit, răspunse directorul, fiind-că aveam în cap ceva mai dramatic de cât piesa d-tale.

* * *

Un ofiţer şi-a bătut joc într'un mod năpraznic de un creditor al său, de naţie o-vreî.

Avea din întâmplare o maşină electrică. De câte ori zărea pe fercastră că'i vine creditorul, stabilea un curent electric între maşină şi clanţa uşei.

Ovreiul bătea în uşă, ofiţerul striga : »intră!«

Dar cum punea ovreiul mâna pe clanţă, o comoţiune grozavă îl zvârlea înapoi. Bătea a doua oară, punea iar mâna pe clanţă, era din nou zvârlit şi mai tare.

După trei sau patru încercări, ovreiul se întorcea tot d'auna acasă mormăind :

— Zeu! Pri legea nîu! Asta ai fost dracu, nu ofiţer!...

La urma urmei, ovreiul nici că mai pomeni de datorie.

Când ofiţerul se înlesni să'i plătească, a trebuit să'i trimiată banii într'o scrisoare şi s'o treacă prin zece mâni până la dânsul, iar ovreiul chemă pe balabustă să i-o deschiză, că el n'ar fi pus mâna pe scrisoarea dracului!

Zetta.

EMILE ZOLA

VISUL

(urmare)

II

Orașul Beaumont e alcătuit din două orașe cu totul despărțite și deosebite: Biserica-Beaumont, pe deal, cu vechia catedrală din veacul XII-lea, cu episcopatul ce datează numai din al XVII-lea, cu abia o mie de suflete, îngrămădite, năbușite în fundul stradelor înguste; și Orașul-Beaumont, pe vale, pe malul râului Ligneul, o mahala vechie pe care a îmbogățit-o prosperitatea fabricelor ei de dantele și de pânză subțire, așa că numără aproape zece mii de locuitori, pieți spațioase, o frumoasă subprefectură, de gust modern. Cele două cantoane, cantonul nordic și cantonul sudic, n'au ast-fel de loc, între ele, de cât relații administrative. De și la o depărtare de Paris numai de vre-o trei-zeci de leghe, Biserica-Beaumont pare închisă între ziduri în vechile întăriri, din care cu toate acestea n'a mai ramas de cât trei porți. O populație staționară, specială, duce aici traiul ce au trăit și strămoșii ei din tată în fiu, de aproape cinci sute de ani. — Catedrala explică tot, a născut tot și păstrează tot. Ea e muma, regina, enormă în mijlocul îngrămădelei de case mici și joase, asemenea unui cuib adăpostit de aripele ei de piatră.

Toți trăesc aci numai pentru ea și prin ea; industriile lucrează, prăvăliile vînd numai ca s'o hrănească, s'o îmbrace, s'o întreție, pe ea și clerul ei: și, dacă se găsesc câți-va burghezi, e că dânsii sunt cei din urmă credincioși din mulțimile dispărute. Catedrala ocupă mijlocul, fie-care stradă e o arteră a ei, orașul n'are altă respirație de cât pe a sa. De aci, acest suflet din alt veac, această toropeală religioasă în trecut, această cetate invidiată care o înconjură, mirositoare de un parfum vechiu de pace și de credință.

Și, din toată cetatea mistică, casa Hubertilor, în care de azi înainte avea să traiască, era cea mai apropiată de catedrală, care făcea parte chiar din carnea ei. Voia de a clădi acolo, între doi stâlpi rezemători, a trebuit să fie dată de vre un preot dedemult, doritor d'a avea lângă el pe străbunul acestei familii de lucrători de odăjdii, furnisor al întregii preoțimii din localitate. Spre miază zi, grămada colosală a bisericii închidea grădina îngustă: mai întâi turnulețele capelilor laterale, a căror ferestre dau spre brazde, apoi corpul înalt din mijloc, apoi întinsa învelitoare acoperită cu table de plumb.

Nici o dată soarele nu pătrundea în această grădină; cătina creștea cu putere; și umbra vecinică era cu toate acestea foarte dulce. Căzută de la zidurile înalte, o umbră religioasă, mormântală și curată, care mirosea frumos. În jumătatea lumină verzie, de o răcoare proaspătă și liniștită, cele două turnuri nu lăsați să cază decât sunetele clopotelor lor. Dar casa întreagă simțea ca un fior la aceste sunete. Ea tresărea la cele mai mici ceremonii; slujbele cele mari, mugetul orgelor, glasul cântăreților, până la oftatul năbușit al credincioșilor, colindați în fie-care din odăile ei, o legănau cu un suflu sacru, venit din nevăzut; și, prin zidul încălzit, de multe ori părea că pătrunde fumul vaporilor de smirnă și tămâie.

Angelica, în timp de cinci ani, crescuse aci într'o mănăstire, departe de lume. Nu eșea de cât Duminica, spre a merge la le-turghia de la șapte ceasuri, căci Hubertina căpătase voie să n'o trimeată la școală, temându-se de cunoștințele rele.

Această locuință vechie, și așa de strîmtorată, cu grădina atundată într'o pace moartă, fu tot universul pentru dînsa. Ea ședea în pod, într'o odaie văruiată; se cobora dimineața ca să dejuneze în bucătărie; se suia din nou în atelierul din catul întîiu, spre a lucra; și, împreună cu scara de piatră răsucită în turnuleț, aceste erau singurele colțuri unde trăia, tocmai colțurile venera-

bile, păstrate din veac în veac, căci ea nu intra nici o dată în odaia Huberților, și trecea numai prin salonul de jos, cele două odăi întinerite dupe gustul epocii. În salon, birnele le tencuise; o cornice cu foi de vișă în gips, însoțită d'o rozetă, împodobeau tavantul; tapetul cu flori mari galbene era din timpul imperiului d'ântêi, de asemenea căminul de marmoră albă și mobila de lemn roșu, o masă de mijloc, o canapea, patru jețuri, înbrăcate cu catifea de Utrecht.

Rare ori când venea să reînvoiască galantarul, câte-va fășii de broderie atârinate în fața ferestrei, dacă arunca vre o ochire în afară, vedea aceeași stradă înfundându-se în poarta Sf. Agnès: o evlavioasă împingea ușa care se închidea din nou fără șgomot, prăvăliile argintarului și ale cerarului, în față, aliniind cupele sfinte și lumînările groase, păreau tot d'auna goale. Și pacea mănăstirească a întregului Beaumont-Biserica, a stradei Magloire, în dosul Episcopiei, a Uliței Mari în care dă strada Argintarilor, a pieței Mănăstirei pe care se înălțau cele două turnuri, se simțea în aerul ațipit, cădea încet o dată cu ziua palidă pe caldarîmul pustiū.

Hubertina se nsărcinase să desăvârșească instrucția Angelice. De alt-fel, ea practica această părere vechie, că o femeie știe destul, când cunoaște ortografia și cele patru reguli aritmetice. Dar avu să lupte cu reaua voință a fetei care privea toată ziua pe ferestră, de și nu prea avea ce să vadă, căci aceste ferestre dau în grădină. Angelica se pasionă numai de cetire; cu toate dictările, scoase dintr'o culegere de clasici, nu putea nici-de-cum să ortografieze o pagină fără greșeli; și avea o scriere frumușică, lungăreață, una din acele scrieri neregulate a damelor mai din timpurile trecute. Pentru rest, geografie, istorie, socoteală, neștiința ei remase desăvârșită. La ce'i era bună știința? Era cu totul netrebuincioasă. Mai târziu, în momentul înteeii împărtașenii, ea învață cuvânt cu cuvânt catehismul, cu așa credință încât minuna lumea prin siguranța ținerii ei de minte.

Anul întâi, cu toată blândețea lor, Hu-

bertiț de multe ori se desnădăjduiseră. Angelica, care făgăduia să fie o lucrătoare de broderii foarte îndemnatică, îi înmărmurea cu niște perioade brusce, de lene nelămurită, dupe câte va zile de hărnicie exemplară. De o dată se făcea moale, proastă, fura zahărul, cu ochii bătuti în fața'i roșie; și dacă o ținea de rău, răspundea în felul cel mai necuviincios. Unele zile, când voia s'o înblânzească, ajungea în niște crize de nebunie orgolioasă, asprită, bătând din picioare și din mâini, gata să sfișie și să muște. Frica, atunci, îi făcea să se dea înapoi din fața acestui mic monstru, ei se spăimântau de diavolul ce se sbuciuma într'însa. Cine era ea oare? de unde venea? Acești copii găsiți, mai tot-d'auna, vin din viciu și crimă. De două ori hotărâseră să se scape de ea, s'o înapoieze Administrației, nemângăiați, pârindu-le rău d'a o fi cules din drum. Dar, tot d'a-una, aceste scene îngrozitoare, de care tremura întreaga casă, se sfârșeau prin același potop de lacrimi, aceeași exaltare de căință, care făceau pe copilă să se trintească pe jos, cu o așa sete de pedeapsă, că trebuia s'o ierte.

Încetul cu încetul, Hubertina căpătă asupra ei autoritate. Ea era făcută pentru această educație, cu bunătatea sufletului ei, aerul ei mare și dulce, cu judecata ei dreaptă, de un echilibru perfect.

Ea o învăța să fie ascultătoare și supusă, în opunere cu pasiunea și orgoliul. A o asculta era a trăi. Trebuie să asculte pe Dumnezeu, pe părinți, și pe mai maril săi, o ierarhie întreagă de respect, în afară de care traiul neregulat, se strica. De aceea, la fie-care rescoală, pentru a o învăța umilința, îi impunea, ca pedeapsă, vre-o treabă înjositoare, să spele vasele, să spele prin bucătărie; și ea ședea acolo pînă la sfîrșit, ținend'o încovoiată pe scânduri, îndărjită mai întâi, însfîrșit biruită.

Pasiunea măi cu seamă o îngrijea, la copila aceasta, puterea desmierdărilor ei. De mai multe ori o prinsese sărutându-și mâinile. O văzu cum se pasiona pentru icoane, mici gravuri sfinte, Isuși zugrăviți de care făcea

colecție ; apoi, într'o seară, o găsi în lacrimi leșinată, cu capul căzut pe masă, cu gura lipită de cădrițe. Fu iar o scenă grozavă, când i le confiscă, țipete, lacrimi, ca și cum ar fi jupuit'o de vie. Și, de atunci, o ținu din scurt, o împovără cu lucru, înconjurând'o cu tăcere și răceală, îndată ce o simțea că se aprinde, cu ochii nebuni, cu o brajii înflăcărați.

De alt-fel, Hubertina, își găsisse un ajutor în livretul Asistenței publice. În fie care trimestru, când îl iscălea perceptorul, Angelica se posomora până seara. Inima i se strîngea, dacă, din întâmplare ea îl zărea, când lua vre un scul de fir de aur din scrin, Și, într'o zi de răutate furioasă, precum nimic n'o putuse birui și pe când scormonea prin fundul sertarului, remase ca trăsniță, în fața cărticelei. Lacrimile și suspinele o năbuseau, ea se aruncase la picioarele Huberților, umilindu-se, îngânând că aș făcut reu d'a o aduna după drumarii și că nu merita să mănânce din pâinea lor. Din acea zi, ideia livretului, o făcea să se oprească din crizele ei de turbare.

Ast-fel ajunse Angelica vîrsta de doi-sprezece ani, vîrsta celei dintăi împărtășeli.

Mijlocul așa de liniștit, casa aceasta mică adormită la umbra catedralei, îmbălsămată de smirnă, fremătând de cântece bisericesti, favoriza îmbunătățirea înceată a ac-stui vlăsar selbatec, smuls nu se știa de unde, răsădit în pământul mistic al îngusteii grădini ; și, era și viața regulată ce duceau aci, munca zilnică, neștiința în care se găseau de cele lante lucruri ale lumii, fără ca măcar un ecoî cât de mic să pătrundă aci din cartier. Dar măi cu seamă dulceața venea de la marea iubire a Huberților, care părea lărgită de o nevindecată remușcare. El, își petrecea zilele căutând să șteargă din amintirea ei, injuria ce'i făcuse, luând'o de nevastă fără voia mamei ei. El simțise foarte bine, la moartea copilului lor, că îl învinuia pe el de această pedeapsă, și se silea să facă să fie iertat.

De mult timp, îl iertase ea, acuma îl iubia din tot sufletul. De multe ori el se îndoia

d'aceasta, și această îndoială îi învenina viața. Spre a fi sigur că moarta, muma încăpăținată se înblînzise însfîrșit sub pământ, el ar fi vrut încă un copil. Singura lor dorință era acest copil al iertărei, el trăia la picioarele femeii lui, într'un cult, una din acele pasiuni conjugale, arzătoare și curate ca o logodnă vecinică. Dacă față cu ucenica, el n'o săruta nici măcar pe pînă, intra în odaia lor, după douăzeci de ani de gospodărie, turburat de o emoțiune de soț tînăr, în seara nunții. Nu era birfitoare a-această odaie, cu zugrăveala albă și cenușie, cu hîrtia cu buchețele albastre, cu mobilierul ei de nuc, îmbrăcat în creton. Dinăuntrul ei nici o dată nu eșea vre-un sgomot, dar gragostea din ea mirosea frumos, încălzea casa întregă. Și pentru Angelica era o baie de afecțiune, în care ea trăia foarte pasionată și foarte curată.

O carte desevirși opera. Pe când într'o dimineață ea scotocea, cătând pe o poliță din atelier, acoperită de praf, ea găsi printre niște unelte de ale meșteșugului, scoase din serviciu un exemplar foarte vechiu din *Legenda aurită* de Jacques de Voragine. A-această traducție franțuzească, din 1549, a trebuit să fie cumpărată odinioară de vre-un maestru lucrător de odăjdii, pentru icoane pline de descrieri folositoare asupra sfinților. Mult timp și ea se interesă numai de cadre, aceste clișeurî vechi de o credință naivă, care o fermeca. Indată ce i se da voie să se joace, lua cartea, legată în piele de vițel, o resfoia încet ; mai întăi titlul cel mic, roșu și negru, cu adresa librarului, «la Paris, în strada Nouă Notre-Dame, la firma «sfântul Ioan Baptist»; apoi, titlul, cu cele patru chipurî ale evangeliștilor, încadrat jos de adorațiunea celor trei Magi, sus de triumful lui Isus Cristos călcând peste oseminte. Și apoi urmau cadrele, litere împodobite, mari și mijlocii, gravurî în text, în mersul foilor : un Inger mare inundând cu rază o Marie slăbănoagă ; Măcelul Nevinovațiilor, crudul Irod în mijlocul unei grămezi de cadavre mici ; Jghiabul de la staulul de vite, Isus între Fecioara și sf. Iosif, care

ține o faclă; sf. Ion milostivul dând de po-mană săracilor; sf. Matei zdrobind idolul; sf. Neculai, ca episcop, având în dreapta lui niște copii într'o albie; și toate sfințele, Agnès, cu gâtul străpuns de o bardă, Cristina, cu țițele smulse cu clești, Genevieve, urmată de mielu sėu, Iuliana biciuită, Nastasia arsă, Maria Egipteanca pocăindu-se în pustiū, Magdalena. ducend vasul cu miro-suri. Altele, și multe altele defilaū, spaima și mila se măreaū la fie-care din ele, era ca o istorie îngrozitoare și plăcută, carī strînge inima și 'ți înmoaie ochiī în lacrimi.

(Va urma).

Tradus de D. Manolescu Sideri.

CIOCOII VECHI ȘI NOUI

SAU

CE NAȘTE DIN PISICA ȘOARECĂ MĂNÂNCĂ

ROMAN ORIGINAL

de

Nicolae M. Philimon

(Urmare)

Înscrisurile se făcură și se dederă în mâna lui Păturică, iar dupe aceia chemară doi panduri și'i trimiseră se aducă de mîncare și băutură.

Cina dură mai mult de două ore, și pot încredința pe lectoriī noștri, că nu avea nici cea mai mică asemănare cu cina celor șapte înțelepți ai Eliadei; iar pe la mezul nopți, oaspețiī își luară rămas bun unii de la alții, și se duseră fie care la locuința sa.

Păturică încăleca pe armăsar și se îndrepta spre București urmat de complicele seū. Bucuria lui era nemărginită din cauza marelui rezultat ce dobândise cu atâta înlesnire.

— «Ei Năstase, zise el arnăutulul, arun. cend câte-va priviri în lături ca să se asigure despre vre-o cursă, ce i s'ar fi putut întinde de inemicii seī, ia spune-mi, cum ți-ai petrecut timpul cât ai lipsit de lângă mine?»

— «Bend și mîncend, cocoane, să fie cu iertăciune».

— «Și cu cine ai făcut toate acestea?»

— «Cu arnăuțiī lui Buluc bașa Prodan».

— «Ia spunemī, ce mai zic ei despre mersul treburilor?»

— «Omorurile de a-l'altă ieri i-a turburat foarte mult, cocoane: unii vor să fugă la Ipsilant, alții la Buluc-bașa Sava, și sunt foarte puțini cei carī voesc să mai rămăe în ordia lui Tudor; apoi unde mai puī și blestematele de înscrisuri ce.....

— «Ce înscrisuri sunt acelea?»

— «Domnul Tudor cere înscrisă chezașia de la toți căpitaniī, pentru purtarea neferilor de sub ascultarea lor».

— «Și o să dea?»

— «Vaī de ei de vor da».

— «Da de ce?»

— «Pentru că mâine seară o să se calce patru case boierești».

— «De unde ști tu aceasta?»

— «O știū, fiind că i-am îndemnat eu».

— «Aferim Năstase! dar ia spune-mi, o să se ție de cuvânt?»

— «Negreșit, fiind-că o să fiū cu dênșii și o să'i fiū de scurt».

— «Silește-te Năstase cât vei putea s'o scoți la cale cu bine, și vei avea de la mine o sută de mahmudele bacșiș».

— «Știī ce cocoane, Dinule? Fă-mă mai bine Polcovnic de județ, și nu'mi mai da acele mahmudele».

— «Prea iute mergi, dragul meū Năstase».

— «Ba nici de cum, cocoane Dinule. Moruz Vodă a făcut pe Arnăutul seū Ispravnic; de ce oare Domnia ta să nu mă faci pe mine Polcovnic?»

— «Fiī cu minte și te voi face».

Conversațiunea călătorilor noștri trecu de la o cestiune la alta, și numai atunci se întrerupse, când caii se opriră, ca din instinct, la porțile caselor lui Păturică.

Arnăutul descălică dupe cal și deschise poarta stăpânului seū, care sărind cu iuțeală dupe frumosul armăsar, se duse drept în iatacul seū de dormit ca să'si aline printr'un dulce somn agitațiunea ce'i pricinuisese marele seū succes.

Acum vino tu Morfeu, care închizi cu dulceață ochii plugarului ostenit de munca zilei, și pe ai tinerei mume ce veghează lângă capul micului ei copilăș; veniți și vise amăgitoare, care deschideți avarilor minele de aur ale Americii și prin închipuiri măgulitoare ușurați suferințele sclavilor, și faceți pe devoți să guste din fericirea paradisului. Părăsiți întunecoasele voastre locașuri și veniți în camera acestui infam, ca să-i închideți ochii prin narcotica voastră suflare; dați vise frumoase; faceți să dispară dupe fruntea lui acele încrețituri săpate de infamiă și crimă — Dar mă tem că voi nu veți putea să-l adormiți, căci pasiunea, care mușcă fără milă din rărunchiile lui, este mult mai mare de cât magica voastră putere. Este setea de mărire care îndemnă pe Cesar a trece Rubiconul înarmat, ca să înfigă pumnalul în inima republicei romane; este mândria și răzburarea care sili pe tyrantul Hipias a veni în patria sa cu Perșii lui Dariu, spre a o face să treacă prin foc și prin sabie!..... El va fi mâine stăpân absolut peste o parte din țară, și dacă fatalitatea va voi, poate să devie biciul țerei întregi.

Ciociul avea în adevăr mare necesitate de repaos, ca să-și restabilească puterile fizice slăbite de atâtea sguduirii morale; dar somnul nu putea să închidă pleoapele ochilor seși, cu toată silința ce întrebuinta, ca să poată aromi un moment măcar.

Orele nopții sunt foarte lungi pentru cei ce nu au somn, și mai cu seamă pentru acei a căroră conștiință este pătată de crimă.

Păturică văzând neputința de a dormi cercă a se distra prin lectură; luă dar o carte de pe masă, și deschizându-o ceti din întâmplare, aceste cuvinte: «Văzur'am pe cel fără de lege înălțându-se pe chedrii Libanului, puțin înse și el nu mai era, puterea și mândria lui perise cu sunet.» Acest verset din psalmii regelui poet, ce făcea aluzia la densusul, îl făcea să închidă cartea și să pue mâne pe alta, dar deschizându-o și pe aceea, dete peste maxima aceasta: «Și ce va folosi omului de va câștiga toate

«avuțiile lumii acesteia și își va perde su-fletul?» Trinti cu mânie și această carte, și sculându-se după pat, începu a se preumbla prin cameră cu fața descompusă de nedormire.

Noaptea în fine se pregătea a părăsi emisferul nostru. Un sgomot de căruțe și voci omenești anunța deșteptarea poporului și punerea lui în mișcarea obicinuită de toate zilele.

Ciociul se plimba neîncetat căutând în osteneala corpului somnul ce-l părăsise, dar de o dată urechia lui fu lovită de vocea nasală și ascuțită a unui precupeț, care cânta într'un fel comic cântecul acesta:

„Ipsilante feld-marșal
„De. a pende vinărar
„Ofițerii cei mai mari
„Bragagi și covrigari.“

Nu știm care va fi fost adevărata impresiune ce produse în spiritul ciociului aceste versuri, care cu multă concisiune descria atât de bine pe capi eteriei grecești; știm numai că un zimbet de feară selbatică apărură pe buzele sale, și se perdu cu iușteala fulgerului.

Sunt crime care spăimântă pe cel mai mîrșav și mai degradat tâlhar, dar Păturică avea o natură de fer; el se afla în preziua vânzării celui mai mare bărbat al României, și cu toată grozăvia acestei crime, conștiința lui nu era încă turburată; și dacă îl vîzurăm neliniștit, acesta este efectul acelei neastâmpăr, ce simte tot omul ambițios cînd reușește în planurile sale, iar nu al remușcării:

În fine, după câte-va momente de cugetări adânci, el se sui în pat și adormi.

CAPITOLUL XXXI.

Alexandru Ipsilant și Eteria grecească

Revoluțiunea grecilor din Elada și din cele-lalte provincii ale imperiului Othoman, privită din adevăratul ei punct de vedere, este plină de severitate și de o lugubră maestate. Când grecii: bătrâni și tineri, femei și copii, luară armele în mîini, nu o făcură

aceasta pentru desființarea unei legi apăsătoare oare-cum, nici pentru gonirea unui tiran ordinar care întârzie dar nu distruge cu totul progresul unui popul. Ei se rădicaseră ca să se libereze de sëlbaticele orde othomane, ce de mai mulți secolî le violaû consoartele și fecioarele, le pângăreaû religiu-ne și îi omoraû dupe capriciû prin cele mai nesuferite torture ¹⁾.

Planul acestei revoluțiunii era să răscoale toate popoarele din Orient, și la o zi hotărîtă, să se arunce asupra turcilor și să îsdrobească de o-dată.

Intre comandirii aleși de comitetul revoluționar ca să pue în lucrare această mișcare, de la care atârna liberarea saû desăvârșita peire a Greciei, era și Alexandru Ipsilant.

Consiliul revoluționar, basat pe sentimentele patriotice ale acestui june, și pe experiența lui în arta resbelului, îi încredințase una din cele mai grele părți ale întinsului plan de revoltă.

El dar cătă să treacă Dunărea prin România: ca să revolteze populațiunile slave din Turcia, și pus în capul lor să străbată Bulgaria, Turcia și Macedonia, spre a se uni cu grecii din Ellada, Epir și Thesalia, și a combate împreună și cu succes armatele otomane puse în confusiune prin această generală insurecțiune.

Planul era bine combinat și poate că ar fi reușit în toată întinderea sa, dacă armata lui Ipsilant ar fi avut disciplina și moralitatea ce s'ar fi pretins de la niște oameni cari luaseră armele în mâni pentru o cauză atât de sacră. Dar aceste virtuți lipseau, sau cel puțin erau foarte rare în armata lui Ipsilant ²⁾. Să mai adăugăm și disprețul ce a-

¹⁾ Ca să convingem mai bine pe lucrătorii noștri despre suferințele acestui popor, în adevăr martyr, dăm aci un fragment dintr'o baladă grecească; trasă din colecțiunea de cântece populare tipărită în Athena de N. Anghelidi.

²⁾ Ca să nu trecem de calomnatori, punem în fața lectorilor noștri proclamația lui Ipsilant, dată către armata sa când s'a văzut silit a o părăsi și a trece în Austria. Dintr'acest document necontestabil se poate convinge fie-care, că armata lui Ipsilant era în mare parte compusă din tilhari de drumuri, lași și trădători:

veau grecii asupra românilor și slavilor, plus ideile de pan elinism, ce Ipsilant și căpitanii lui le manifestau cu atâta ușurință în fața acestor populi pe cari trebuia să îlingușească; și ne vom convinge despre tristul rezultat, ce avu mișcarea grecilor în principate.

La 22 Fevruarie din anul 1821, Ipsilant trece în Moldova și se declară liberator al națiunii grece, iar după aceia dete mai multe proclamațiuni prin care asigura pe moldovenii, că pe cât timp va sta armata sa acolo, nu vor suferi nici un rău de la dânsa; dar faptele dederă o aspră desmintire acelor frumoase proclamațiuni, căci pe dată urmă asasinarea neguțătorilor turci din Jași și Galați și jafurile cele ne mai auzite.

În fine armata eteriei, mărită prin corpul lui Vasile Caravia și Iordache Olimpie, in-

Proclamația Principelui Alesandru Ipsilant dată la fuga sa din România.

„Resbelniçi! Nu! nu mai voesc a profana acest sacru și onest nume chemându-vă pe voi ast-fel. Turmă fricoasă de oameni! Trădările și actele voastre sedicioase mă sileșe a vă părăsi. De aci înainte ori ce legătură între voi și mine este ruptă. Atât numai că îmi va rămânea în fundul sufletului rușinea că v'am comandat. Voi ați călcat jurămintele, ați vândut pe Dumnezeu și patria, m'ați vândut și pe mine chiar în minutul în care speram a învinge sau a muri cu voi. Ast-fel dar vă părăsese. Adresați-vă turcilor, cari singuri sunt demni de ideile și tendințele voastre. Părăsiți pădurile, covorați-vă din munți, aceste asiluri ale fricei voastre, și mergeți la turci să le sărutați mânele încă fumegând de sacrul sânge al supremilor preoți, patriarhi, episcopi și o mie de alți frați de ai voștri inocenți, masa-rați fără milă. Dar grăbiți-vă a vă cumpăra sclavagiul cu viețea voastră, cu prețul onoarei femeilor și copiilor voștri.

„Iar voi, umbre ale adevătaților elini din sacrul batalion, cari cu trădare ați căzut victimă fericirei patriei voastre! Vouă recunoștința compatrioților voștri. Puțin va trece și se va înălța Co oana, ce va face nemuritoare numele voastre.

„În litere aprinse sunt însemnate în fundul inimii mele numele amicilor mei, cari mi-au arătat până în sfârșit încrederea și sinceritatea lor. Aducerea lor aminte va recorî tot-d'auna sufletul meu.

„Dau disprețul general, dreptății legilor și blăstemului compatrioților pe călcătorul de jurământ și vinzătorul Căminar Sava, pe spionii și pe cei d'antăi ce înlăsniră desertările, pe Constantin Duca, Vasilie Barla, Gheorghe Manu fanariotul, Grigorie Șutu fanariotul și pe depr.vatul Nicolae Scufu.

„Asemenea aridic și lui Vasilie Caravia titlul de camarad de arme, pentru nesupunerea și necuviințioasa lui purtare.“ Râmnic, 8 Iuniu 1821.

Alesandru Ipsilant.

(Vezi Isteria României de Palausof).

tră în țara Românească, iar la 25 Mai ajunse la satul Colintina și formă acolo cartierul ei general ¹⁾.

Ipsilant priimi închinăciunile boierilor, ale clerului și pe ale tuturor tagmelor ostășești și neguțătoarești. Lingușirile însă ce i se făceau în toate zilele de către fanarioți și câțiva români corupți, ce voiau să exploateze eteria în interesul lor, amețise foarte mult capul acestui căpitan; dar tocmai când bietul om se obicnuise cu viața și pompa Domnească la care începuse se aspira, prii mi trista știre că turcii au intrat în țară prin mai multe părți, și că ei se îndreptază asupra ei cu forțe considerabile ca să lsdrobească de o dată.

Aceste știri nefavorabile îndemnară pe Ipsilant să își ridice lagărul de la Colintina și să l așeze la Târgoviște, loc foarte priincios pentru apărare și mănuierea intrigelor sale în contra lui Tudor Vladimirescu.

Dupe ce el își așază oștirea în lagăr for-

¹⁾. Miliția Eteriștilor era compusă din corpurile și despărțirile acestea:

Intăiul corp sub comanda lui Nicolae Ipsilant se alcătuiă din:

Tagmatarchia lui Duna	1,930
Hiliarchia lui Orfano	300
Despărțirea lui Ghica din escorta lui Al. Ipsi-	
lant alcătuită din slavi	60
Despărțirea lui Manu	150
„ lui Costa Balticos	60
„ lui Caloianl	100
Caza îi	200
	<u>2,850</u>

Al doilea corp sub comanda lui George Ipsilant.

Tagmatarchia lui Caravia	350
Hiliarchia lui Colocotroni	275
„ lui Vasile Tudorov	350
Despărțirea lui Michail	180
Ulanii lui Tarcovski	70
Escorta principelui Cantacuzin	50
	<u>1,275</u>

Al treilea corp al Olimpianului Iordache.

Arnăuții	1,500
--------------------	-------

Al patrulea corp al lui Caminaru Sava.

Arnăuții de sub comanda lui Sava	800
„ „ „ lui Deli bași Michale	120
„ „ „ iui Ghencea	100
	<u>1,020</u>
sau batalionul sacru	450
Despărțirea Moldovenilor	300

tificat cu șanțuri, și trâmise despărțiri mici de arnăuți ca să coprină strimtorile munților, spre a se putea refugia, la cas când oștirile turcești ar fi învins pe ale sale, se dete apoi cu totul la realizarea planurilor sale celor ambițioase.

Într'o zi el se afla singur în camera sa absorbit în meditațiuni, dar când se deșteptă din acea momentană uimire, văzu pe Paturică stând cu mâinile la pept și smerit ca un călugăr,

Fanariotul îl fixă puțin, apoi îi zise fără preambule:

— »Ia spune-mi archon Stolnice, cum merg trebile noastre?«

— „Foarte bine, măria ta.«

— »Tălmăcește mi, ce înțelegi dumniata prin acest foarte bine?«

— »Hărțile acestea te vor pliroforisi mai bine de cât mine măria ta, răspunse ciocoiiul cu aer triumfător și presintând lui Ipsilant cu mândrie înscrisurile căpitanilor.

Fanariotul le citi cu multă nerăbdare, apoi după ce privi pe Paturică cu un fel de admirare amestecată cu dispreț, zise:

— »Încep a crede, Archon Stolnice, că elciul care te-a sistisit la mine, n'a cunoscut bine darurile ce ai; dumniata ești un om mare! întreci în istețime chiar pe Nesselrode al Rusiei! dar ești cam. . . adaoose fanariotul cu aer batjocoritor.

Ciocoiiul suferi această umilire cu sânge rece prefăcut, ba încă făcu și câte-va complimente, ca să ascunză și mai bine turburarea sa.

— »Dar dacă omorurile vor înceta? adaoose Ipsilant, atunci aceste înscrisuri vor rămânea hârtie albă; ai, ce zici?«

— »Zic, măria ta, că omorurile s'au săvârșit; doi arnăuți de ai lui Prodan s'au spânzurat la puțul de peatră după podul Calicilor, doi în dealul Spiri și unul dinaintea lagărului de la Cotroceni.»

— »Dar căpitanii cu înscrisurile, ce zic ei despre aceasta?«

— »Nimic pe față, dar într'ascuns au și ales de căpetenii ale lor pe Macedonski și

Prodan, și acum nu așteaptă de cât vreme, prilej ca să omoare pe Tudor.»

— »Foarte bine, dar ei poate să-și schimbe gândul.«

— »Nu, măria ta; sunt atât de bine încredințat despre aceasta în cât ași putea chezașui cu capul meu, că de astă dată ei se vor ține de cuvânt.«

— »Astea sunt vorbe, Archon Stolnice; eu cunosc foarte bine pe români. Ei îți făgăduesc astă-zî totul și mâine nu-ți dă nimic.«

— »Ai dreptate, măria ta, să te îndoești, fiindcă nu cunoști întâmplările din urmă.«

— »Care întâmplări, vorbește?«

— »Omorurile din urmă.«

— »Altele proaspete! spune-mi de grabă.«

— »De la rădicarea lagărului din Cotroceni și până la Golești, a spânzurat peste trei-zeci de panduri, tot băieți tineri unul și unul.«

— »Ce spuî Archon Stolnice! s'aû întâmpat toate acestea?«

— »Ai răbdare, măria ta, că n'am sfârșit, exclamă ciocoiul mândru de triumful seu.«

— »Vorbește, căci mor de nerăbdare.«

— »După ce ajunse Tudor la Golești, află prin iscoadele (spionii) sale, că patru din cei mai voinicî căpitanî ¹⁾, nu voesc să dea înscrisurile cerute și numai de cât spânzură pe doi dintre dânșii în niște sălci; în sfârșit dacă măria ta voiești să te încredințezi și mai bine, că m'am ținut de cuvânt, dă-mi pe căpitan Iordache cu două sute de arnăuți și îți jur că-ți voi aduce pe Tudor legat cot la cot.«

— »Bravo, Archon Stolnice! acum te înteleg; și deschizând ușa, chemă pe gramaticul seu și îi zise:— spune lui Iordache să ia două ortale de arnăuți aleși și să se ducă la Golești cu dumnealui, și să împlinească cu strășnicie orî ce-î va porunci.«

Gramaticul plecă capul până la pământ și eși împreună cu Păturică.

¹⁾ Acest patru căpitanî se numiau: Ioan Oarcă, Ghiță Cușur, Ene Enescul și Ioan Urdăreanu. Doi dintre ei, cunoscând gândul lui Tudor scăpară prin fugă iar pe cei-lalți iau spânzurat. — (Vezi Cioranu pag. 83—84).

CAPITOLUK XXXII.

Cu rogojina aprinsă'n cap și cu jalba 'n proțap.

România, această țară mănoasă și împodobită de natură cu toate darurile; a fost ursită de soartă să sufere toate relele fizice și morale: cutremurile de pământ, inundările riurilor, epidemiile omorătoare, încursiunile ordelor barbare, jafurile domnilor fanarioți și espoliarea sistematică a oștirilor rusești, toate aceste flagele pustiitoare păreau create de fatalitate numai ca să nimicească această nenorocita țară. Dar ea a resistat cu bărbăție la toate lovirile, și a mers pe calea însemnată ei de prevedință, purtând pe umeri crucea martirului ca mântuitorul lumii.

Au fost în adevăr timpî când suferințele sdrobise curagiul românilor. Inemicii noștri, crezând că luxul și moliciunea introduse de dênșii, au stins în inima poporului român simțimântul de naționalitate și libertate, săltau de bucurie, dar se amăgeau; căci românul se deșteptă tocmai la timp, și cu armele în mână, le probă că este încă viu și gata a se lupta pentru drepturile sale.

Revoluțiunea de la 1821, ce este ea oare, dacă nu vocea disperării ridicată în contra apăsării? Oare nu arată ea de ajuns pe un popol viu și hotărît a muri sau a trăi pentru libertate?

Dar să ne oprim aci și să arătăm lectorilor noștri pozițiunea țerei înainte și după izbucnirea acestei revoluțiunii sociale.

Desele năvăliri ale oștirilor lui Pasvantoglu și ale altor pași răsvrățiți în contra împărăției turcești, spăimântase atât de mult pe locuitorii țerei, în cât îi făcuse să devie un popol aproape nomad, gata în tot momentul a-și părăsi locuința și rodul ostenelelor sale, ca să-și scape viața în crăpăturile munților, sau peste hotarele țerei, unde nu putea să-î ajungă iataganul manafului și lacomia de bani a fanariotului

Resbelul Russo-Turcesc, început la 1806 și terminat la 1812, slei țara și pe locuitorii ei atât de mult, în cât comandirii armatelor rusești, supuseră chiar pe preoți și diaconi

a le da ptoviant și care de transport; ba încă pentru rușinea omenirii s'a văzut în acea campanie fapte care indignează pe tot omul cu inima dreaptă. Comisarii de aprovizionare ruși, după ce că cereau mai multe proviziuni de cât le trebuiau, apoi la plecarea lor le vindeau înapoi sërmanilor locuitorii, stricate, și cu prețul întreit mai mult de ceia ce costau.

Domnia lui Caragia, deși pe la început promitea ceva pentru ușurarea țerei, dar mai în urmă căzu și dânsa în greșelile domniilor trecute; funcțiunile cele mai însemnate se dădeau grecilor veniți cu Domnul din Sтамbul, iar boerii români erau disprețuiți și esilați, dacă cutesau a'și apăra onoarea.

Veniturile țerei se vindeau în total la favoriții greci, cari despoiau fără milă pe nenorociții locuitorii. Dreptatea se vindea pe bani, și când se întâmpla vre-o judecată între un fanariot și un român, oricât de lămurit ar fi fost dreptul românului, procesul se câștiga de fanariot.

Aceste mari și ne mai auzite nedreptăți, siliră pe Jianul, Gruia și alții, a se face tâlhari de drumuri și a'și răsbuna, omorând pe fanarioți și pe ciocoii parveniți, și ajutând pe sêraci.

Iată jalnica stare în care se afla țara înaintea revoluțiunei, dar ea deveni mai rea sub revoluțiune; căci dacă sub un guvern legal se comiteau atâtea abuzuri, oare câte nu s'ar fi putut comite când o parte din țară se guverna de o căimăcămie slabă și fără prestigiu, alta de Ipsilant, iar restul de Tudor Vladimirescu?

Dinu Păturică, ca om dibaci în jăfuri și mâncătorii, prevăzuse cât de mari treburi putea să facă într'o asemenea stare de lucruri, prevăzuse în fine că a sosit împărăția ciocoilor, și se pregătea a se folosi de dânsa.

Ast-fel dar, dupe ce acest monstru comise fără cea mai mică sfială toate crimele; după ce făcu să se verse atâtea sânge nevinovat pentru realizarea ambițioaselor sale planuri, el vându chiar pe Tudor Vladimirescu, omul cel mai mare al României, precum a-rătarăm în capitolul precedent.

În ziua dar când el făgădui lui Ipsilant, că-i va aduce pe Tudor legat, se puse în fruntea cohortei de asasinii și se îndreptă către satul Golești. Ajungând acolo se sfătuia mai întâiu cu Iordache, Gencia și Farmache, căpeteniile arnăuților ce'i dăduse Ipsilant pentru esecutarea trădării, apoi dupe aceea intră în lagăr și ațâță revolta. În fine Tudor fu prins și dus între arnăuți la Câmpu-Lung, iar de acolo la Tirgoviste, unde mai în urmă fu asasinat.

A doua zi după împlinirea acestei grozave trădări, Păturică se înfațișă înaintea lui Ipsilant cu acel aer de impertinență propriu asasinilor plătiți, și după ce făcu închinăciunile obicinuite fanarioților, îi zise:

— «Să trăești, măria ta! Tudor Vladimirescu nu'ți va mai turbura liniștea de acum înainte.»

— «Da de ce?»

— «Fiind-că el nu mai trăește.»

— «Tălmăcește-mi, archon Stolnice.»

— «Astă noapte, eu împreună cu căpitanul Caravia și câți-va arnăuți, l'am luat din temnița și l'am dus pe malul iazului, apoi după ce l'am tăiat în mici bucăți, l'am aruncat în puțul de lângă grădina lui Geartolu.»

Ipsilant luă după masă o hârtie îndoită și dând'o lui Păturică, îi zise: «slujbă pentru slujbă archon Stolnice. — Ține acest pitac; printr'ensul te orânduiesc ispravnic la Prahova și Săcueni, și dacă Dumnezeu îți va ajuta, precum nădăjduiesc, te voi face Cai-macam al Craiovei.»

Ciocoii făcu trei temenele până la pământ, și sărută mâna lui Ipsilant cu o recunoștință prefăcută, apoi rădicându-se în sus esclamă cu voce declamată:

— »Să trăești într'u mulți ani, măria ta; să'ți ajute Dumnezeu a te pune pe scaunul strămoșilor măriei tale, pentru fericirea noastră a nemernicilor măriei tale slugi.»

— »Destul Archon Stolnice, destul; du-mi-te acum cu Dumnezeu și te silește să faci fericirea locuitorilor acestor două județe ce'ți am încredințat; dar bagă bine de seamă să nu'ți faci prea fericiți, mă înțelegi? căci poa-

te să îți se întâmple vre-un rău!

Orî cât era de prefăcut Păturică, tot nu putu să reziste acestor cuvinte pline de ironie și cu două înțelesuri; plecă dar capul în jos ca să ascunză întipărirea ce i făcuse, și după ce mai făcu o metanie până la pământ, se duse.

După câte-va zile de ospete și veselii date amicilor sei pentru rădicarea sa la această mare și bănoasă funcțiune, el plecă să ia în posesiune județele pe care devenise stăpân. Pe atunci, ca și în ziua de astăzi, erau la modă proclamațiile și profesiunile de credință. Ipsilante da pe toată ziua câte una. Tudor Vladimirescu asemenea, fără a mai vorbi de pitacele căimăcămiei lui Calimach Vodă, ce se lipiau pe ziduri în toate zilele.

Ciocoiul ajungând la Bucov, locul nașterii sale, porunci să adune pe toți boierii din amândouă județele, toate isnafurile și pe opincari; iar când mulțimea celor chemați umplusese curtea isprăvniceii, el se arătă în pridvor și le citi această proclamațiune.

(Va urma).

S F A T U R I

Mulți sunt expuși une ori să sughiță într'un mod foarte supărător.

Iată câte-va leacuri pentru aceia care ar voi să înlătore imediat acest inconvenient:

- 1). Ține-ți cât-va timp mâinile în apă caldă.
- 2). Mestecă, dacă poți, o boabă sau două de piper.
- 3). Deschide gura mare și lasă capul pe spate.
- 4). Bea un pahar cu apă caldă.
- 5). Fă oare cari mișcări violente.
- 6). Pentru ori cine însă, leacul cel mai bun este ca, pe când sughiță, să vie cine-va repede să'l sperie, sau să'i spue d'o dată o veste mare în rău sau în bine.

R E C R E A T I I

No. II. Problemă

Un tată lăasă ca moștenire la trei fii ai sei:

7 butoaie cu vin pline,

7 butoaie cu vin pe jumătate,

7 butoaie goale

și hotărâ ca cei trei fii să le împartă ast fel, încât fiecare din ei să aibă aceeași cantitate de vin și același număr de butoaie.

— Cum s'au împărțit ?

Dintre deslegători, acel care va eși la sorși, va primi ca premii: 2 volume de poesii

RECREATOR.

C O R E S P O N D E N Ț A N O A S T R Ă

D-ra El. C. — Alexandria. Din ce în ce mai bine; dar nu e destul; îngrijești mai mult forma; rime ca *luci* cu *peri*, *zîmbi* cu *vesteji*, *umbră* cu *undă*, etc, nu se admit. Procurați-vă *Manualul de Poetică* al d-lui Gion; dintr'ansul veți dobândi multe cunoștințe asupra versificațiunei. Citiți apoi multe poesii d'ale autorilor buni; veți cunoaște ce au scris ei; veți feri d'a repeta aceia ce s'a mai scris, veți scăpa de banalități și veți forma o notă originală; căci talentul pare a nu vă lipsi. Atât de-o cam dată.

D-lui D. B.-T. Ocna. Lucrarea d-vostre e o încercare. Dacă aveți și altele de acest fel, rupeți-le și începeți altele. Și poesia are necesitate de o școală specială. Or cât de mari dispozițiuni ați avea, fără cunoștințele necesarii, cu greu se poate ajunge. De-o cam dată citiți multe poesii, studiați bine simțimintele, moravurile, natura, viața în toate manifestațiunile ei, faceți continuu exercițiul de versificație și munca vă va fi cu roade. După părerea unora, talentul nu este de cât rezultatul asiduităței și a unei munci neobosite.

D-lui Fl. — Burdujeni. Intențiunea d-voastră e foarte nobilă, ar fi o adevărată fericire pe țara noastră, când toți românii s'ar îndeletnici cu poesia; dar nu e destul ca cineva să aibă inimă și voință; se mai cere simțire și activitate. De-o cam dată comitetul v'a ras.

D-lui Locot. I. D. — Ploegh. Cestiunea d-voastră s'a tratat prin toate ziarele într'un mod aproape identic. I s'a trecut deci oportunitatea. Sunt destule alte cestiuni care interesează ramura d-voastră, tratați-le într'un mod mai potrivit cu cadrul unei reviste literare și le vom publica.

D-lui I. C. — Slatina. La coșniță!

D-lui G. I. — Brăila. Mulțumim pentru lista în perspectivă; vedeți-vă de poesie în bună liniște; dar nu ne mai trimiteți de cât lucruri reușite; alt-fel, vă așteaptă soarta coșului.